

MONITOROVANIE VYUŽÍVANIA VHODNOSTI UČEBNICE

Informatická výchova pre 2. ročník základných škôl

Autori učebnice: RNDr. Andrej Blaho, PhD. a kol.

Vydavateľstvo: Aitec spol. s.r.o., Bratislava

Rozsah učebnice: 72 strán

2016

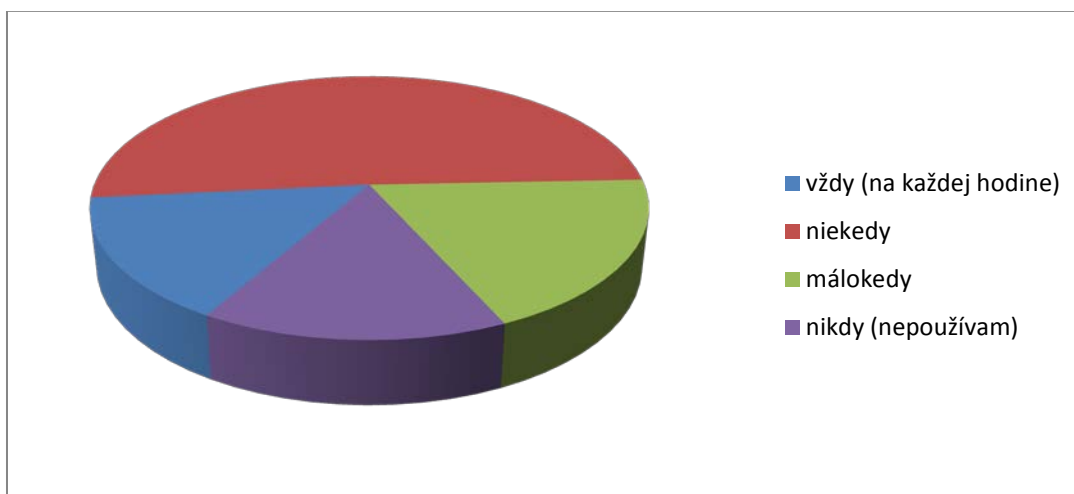
spracovala: PaedDr. Drahoslava Kečkěšová, PhD.

časť Zhrnutie

1. Uvedenú učebnicu na hodinách informatiky používate

Touto otázkou sme zisťovali, do akej miery učitelia učebnicu používajú.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
vždy (na každej hodine)	8	15,1
niekedy	27	50,9
málokedy	10	18,9
nikdy (nepoužívam)	8	15,1

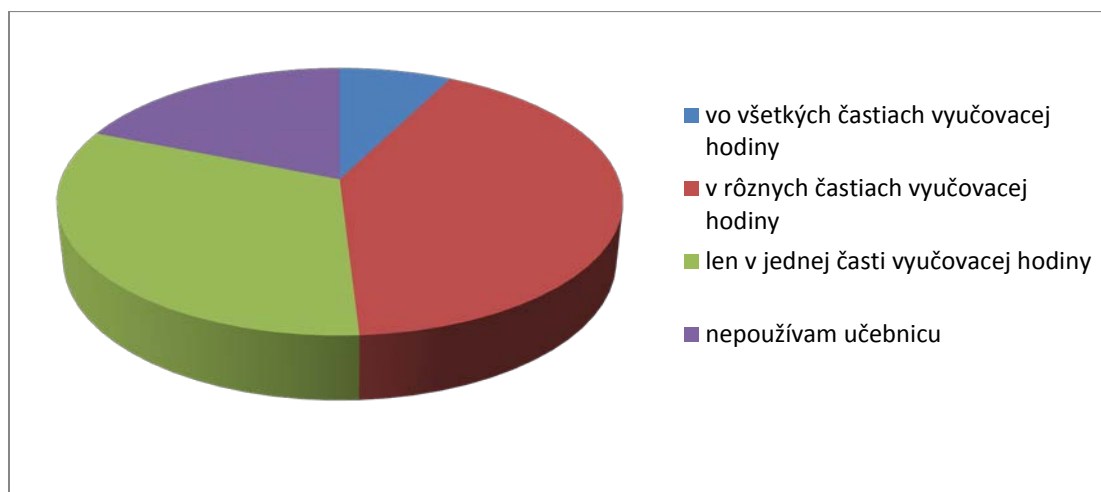
15,1 % učiteľov používa učebnicu na každej vyučovacej hodine. 50,9 % učiteľov uviedlo, že uvedenú učebnicu používa niekedy. 18,9 % ju používa málokedy a minimálne a 15,1 % ju nepoužíva nikdy.

časť Zhrnutie

2. V ktorej časti vyučovacej hodiny učebnicu používate?

Následne sme zisťovali, či učitelia používajú učebnicu v priebehu celej vyučovacej hodiny informatiky, alebo len v niektorých jej častiach, respektíve ju nepoužívajú vôbec.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
vo všetkých častiach vyučovacej hodiny	4	7,5
v rôznych častiach vyučovacej hodiny	22	41,5
len v jednej časti vyučovacej hodiny	17	32,1
nepoužívam učebnicu	10	18,9

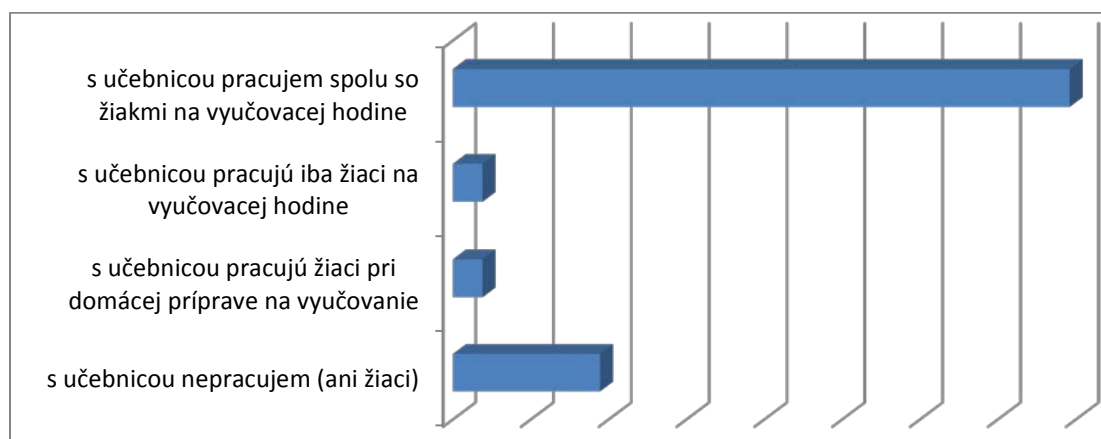
Učitelia informatiky používajú túto učebnicu najviac v rôznych častiach vyučovacej hodiny (41,5 %). 7,5 % učiteľov používa učebnicu vo všetkých častiach. 32,1 % respondentov uviedlo, že učebnicu používa len v jednej časti vyučovacej hodiny. 18,9 % učiteľov uviedlo, že učebnicu na vyučovacej hodine nepoužíva vôbec.

časť Zhrnutie

3. Ktorý spôsob práce s učebnicou uprednostňujete?

Zaujímalo nás, ako učitelia používajú učebnicu na vyučovacej hodine. Či ju využívajú na spoločnú prácu, samostatnú prácu žiakov alebo na ich domácu prípravu. Respondenti mohli označiť viac odpovedí.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
s učebnicou pracujem spolu so žiakmi na vyučovacej hodine	42	75,0
s učebnicou pracujú iba žiaci na vyučovacej hodine	2	3,6
s učebnicou pracujú žiaci pri domácej príprave na vyučovanie	2	3,6
s učebnicou nepracujem (ani žiaci)	10	17,9

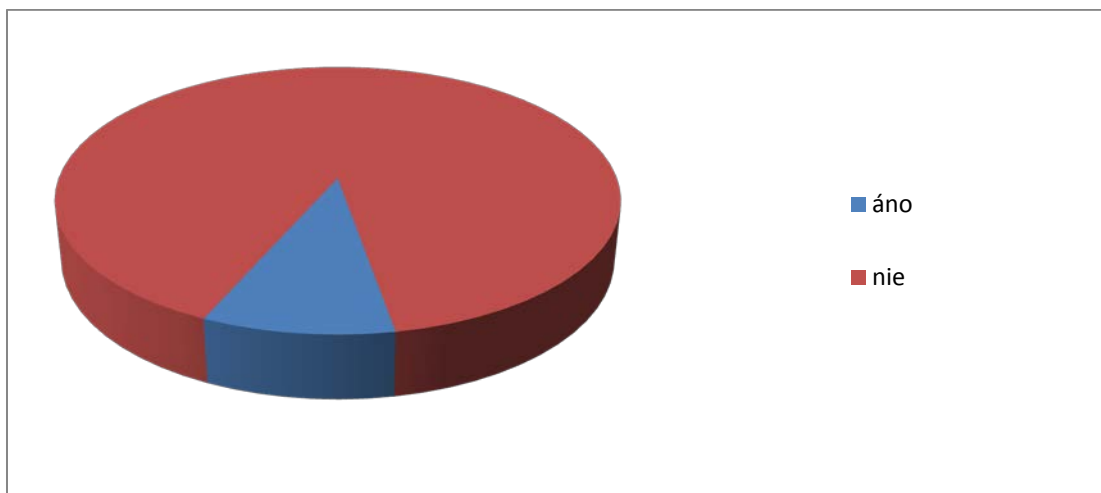
Z 56 odpovedí v 75 % sa učitelia vyjadrili, že učebnicu využívajú na prácu so žiakmi počas vyučovacej hodiny a v 3,6 % odpovediach potvrdili využívanie učebnice pri domácej príprave žiakov. V 3,6 % odpovedí učitelia uviedli, že s učebnicou pracujú len žiaci na vyučovacej hodine. 17,9 % odpovedí bolo, že s učebnicou nepracujú ani žiaci ani učitelia.

časť Odbornosť

4. Vyskytujú sa v učebnici odborné chyby?

Touto otázkou sme zisťovali, či sa z pohľadu učiteľov vyskytujú v učebnici odborné chyby. Učitelia, ktorí sa vyjadrili negatívne, neodpovedali ďalej na otázku vo vzťahu k množstvu chýb v učebnici.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
áno	5	9,4
nie	48	90,6

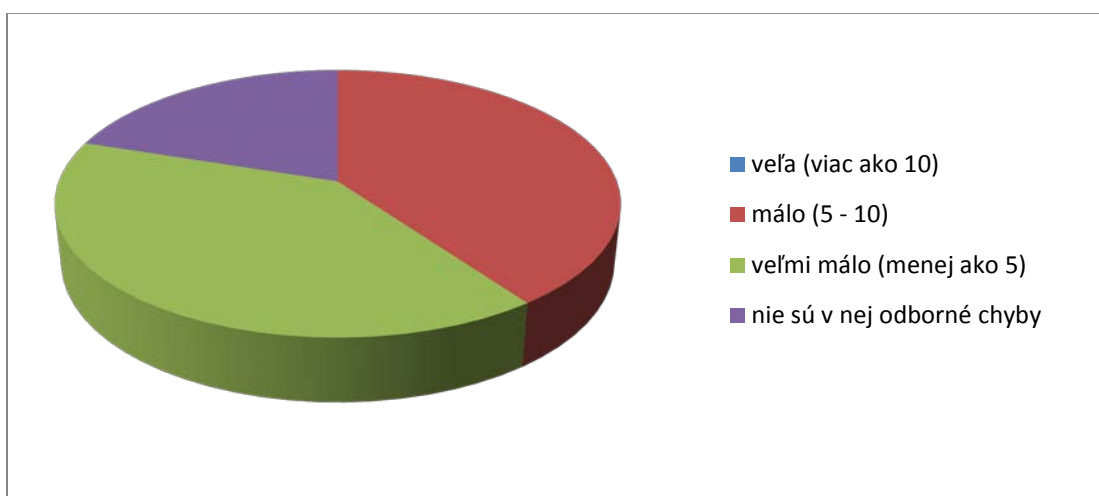
Takmer všetci učitelia (90,6 %) sa vyjadrili, že v učebnici sa nenachádzajú odborné chyby. Iba 9,4 % učiteľov si myslí, že sa v tejto učebnici nachádzajú odborné chyby. Následne sme tiež zisťovali, koľko odborných chýb sa podľa učiteľov v učebnici nachádza.

časť Odbornosť

5. Aké množstvo odborných chýb je v učebnici?

V súvislosti s výskytom odborných chýb v učebnici nás zaujímalo, aké množstvo chýb sa v nej podľa učiteľov vyskytuje.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
veľa (viac ako 10)	0	0,0
málo (5 - 10)	2	3,8
veľmi málo (menej ako 5)	2	3,8
nie sú v nej odborné chyby	1	1,9

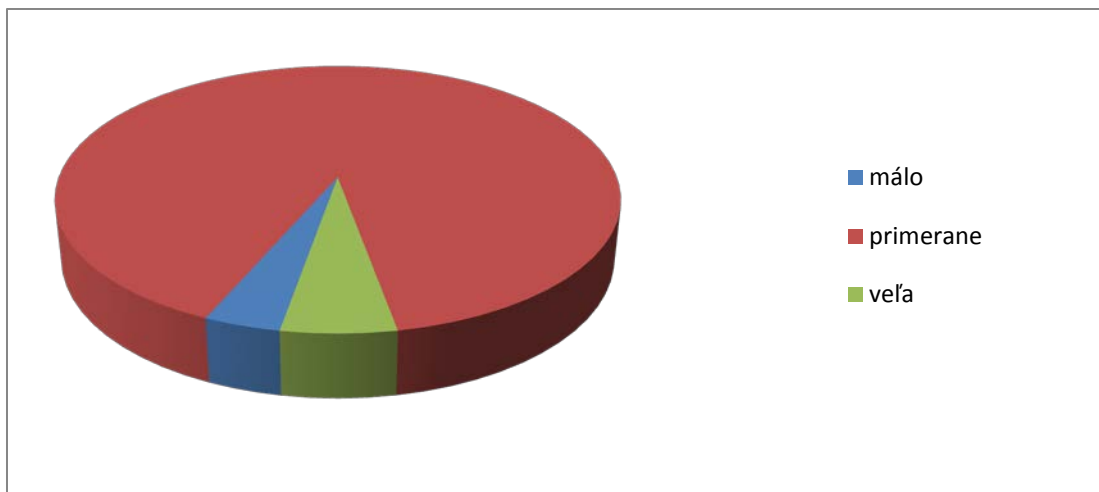
1 učiteľ z 5, ktorý v predchádzajúcej otázke uviedol, že v učebnici odborné chyby sú, v tejto otázke uviedol, že v nej nie sú odborné chyby. Dvaja učitelia si myslia, že sa v učebnici nachádza málo (čiže 5 až 10) odborných chýb a dvaja, že veľmi málo (čiže menej ako 5).

časť Textová časť učebnice

6. Ako hodnotíte množstvo textu v učebnici? Textu je

Zisťovali sme, čo si učitelia myslia o množstve textu v učebnici. Či ho považujú za primerané alebo nie.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
málo	2	3,8
primerane	48	90,6
veľa	3	5,7

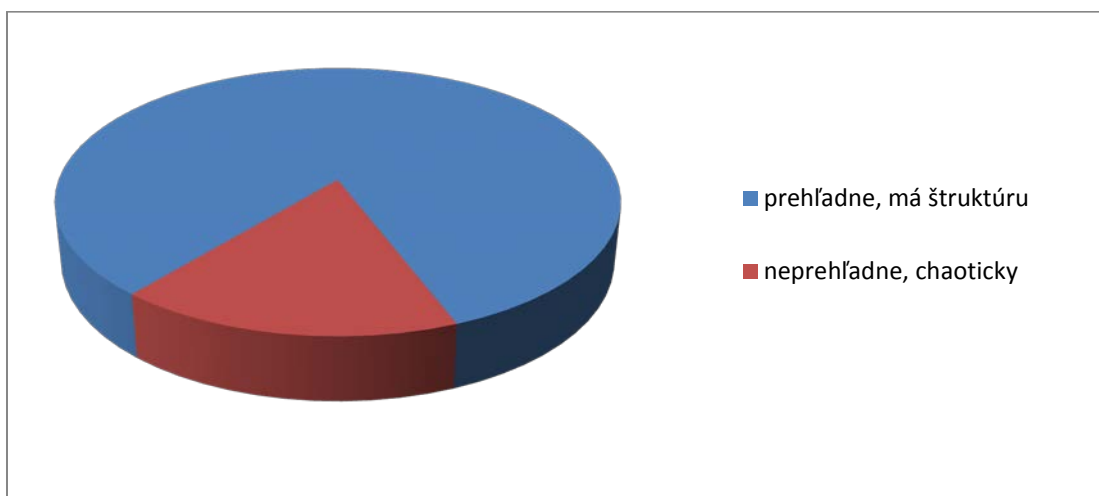
Takmer všetci učitelia (90,6 %) pokladajú množstvo textu za primerané. 5,7 % učiteľov si myslí, že v tejto učebnici je veľa textu, 3,8 % z odpovedajúcich si myslí, že textu je málo.

časť Textová časť učebnice

7. Text v učebnici je spracovaný

Touto otázkou sme sledovali, či má podľa učiteľov text logickú štruktúru, alebo považujú učebnicu za chaotickú a neprehľadne spracovanú.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
prehľadne, má štruktúru	44	83,0
neprehľadne, chaoticky	9	17,0

83 % učiteľov uvádza spracovanie textu v učebnici ako prehľadné s logickou štruktúrou. 17 % učiteľov považuje text za neprehľadný a chaotický.

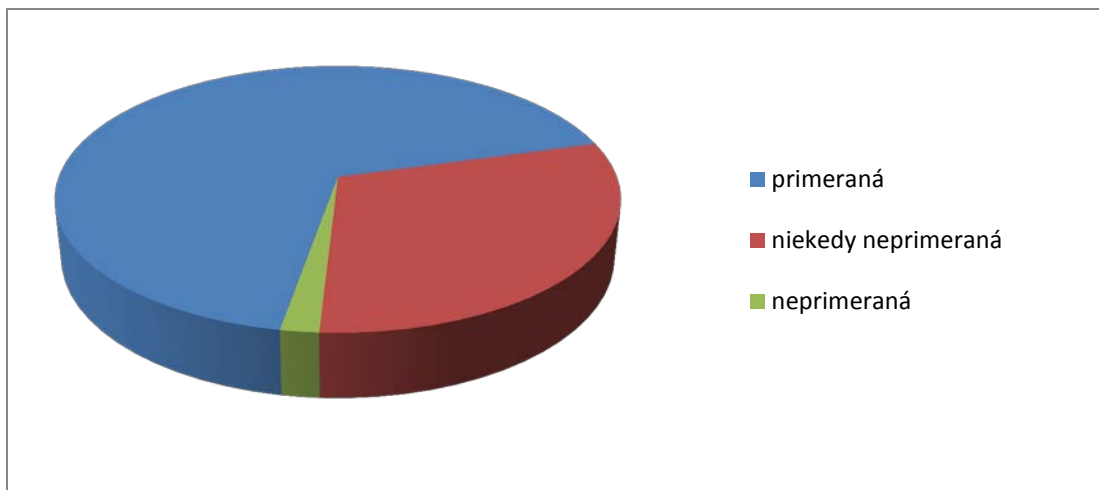

časť Textová časť učebnice

8. Zrozumiteľnosť textu v učebnici je

V nadväznosti na prehľadnosť textu učebnice sme sa učiteľov pýtali na jeho zrozumiteľnosť.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
primeraná	36	67,9
niekedy neprimeraná	16	30,2
neprimeraná	1	1,9

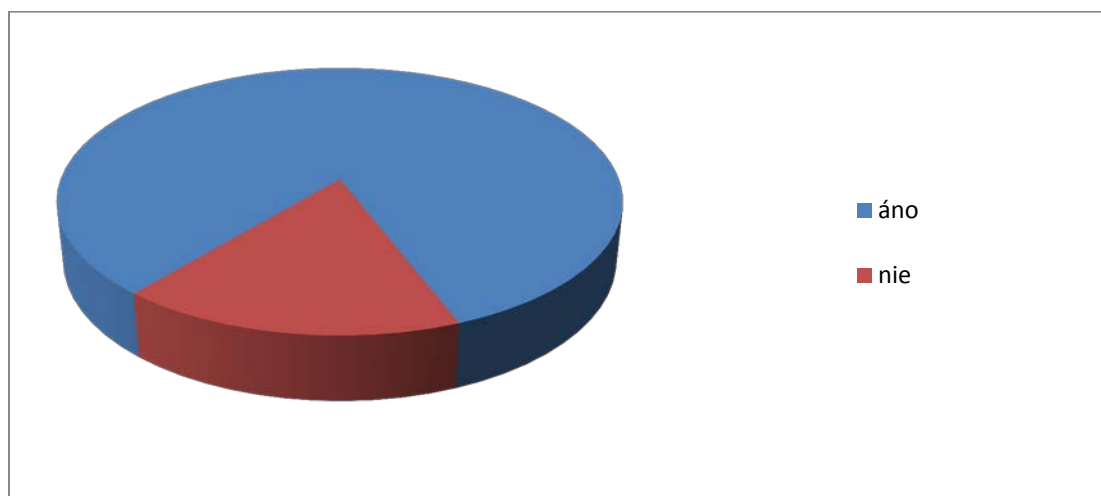
67,9 % považuje zrozumiteľnosť textu v učebnici za primeranú a len niekedy neprimeranú (30,2 %). Jeden učiteľ si myslí, že text v učebnici je nezrozumiteľný.

časť Textová časť učebnice

9. Text v učebnici je spracovaný veku primerane

Cieľom tejto otázky bolo zistiť názor učiteľov na to, či je text v učebnici spracovaný primerane veku žiakom.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
áno	44	83,0
nie	9	17,0

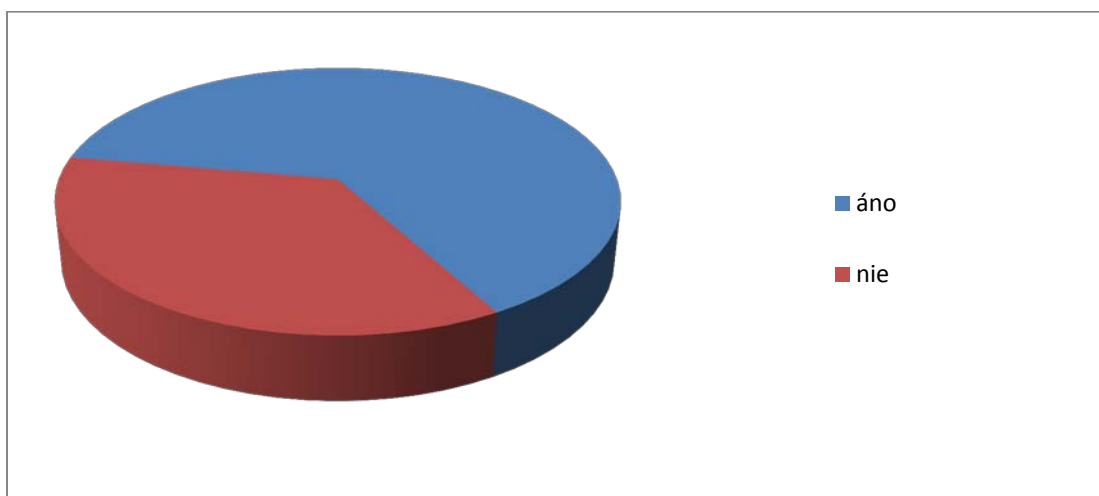
83 % učiteľov považuje text zaveku primeraný, 17 % za veku neprimeraný.

časť Textová časť učebnice

10. Učebnica je spracovaná tak, že podnecuje žiakov záujem o danú tému

Zaujímalo nás, či je text učebnice pre žiakov podnecujúci a navodzujúci záujem o danú tému.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
áno	34	64,2
nie	19	35,8

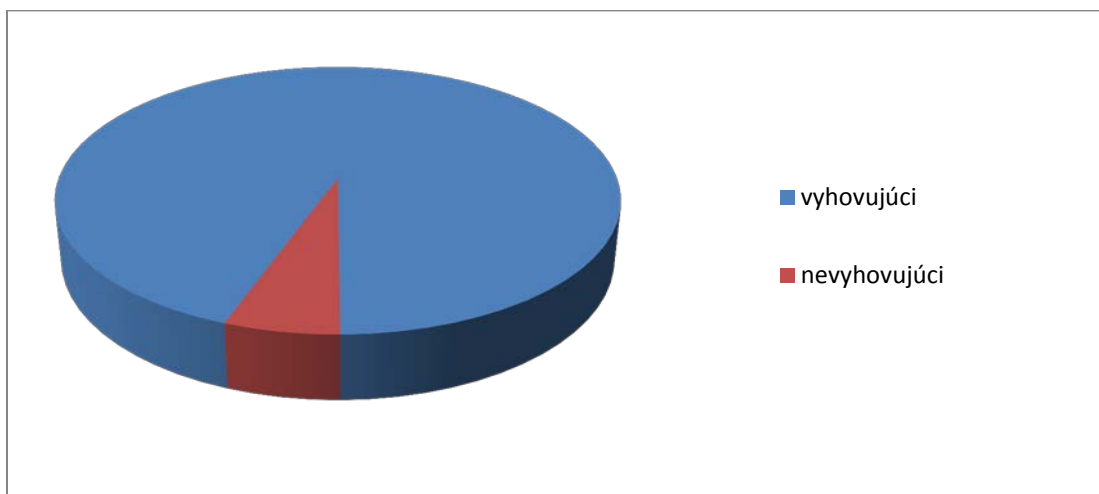
64,2 % učiteľov uvádza, že učebnica je spracovaná tak, že podnecuje žiakov záujem o danú tému, 35,8 %, že nie.

časť Textová časť učebnice

11. Veľkosť a typ písma v učebnici je

Touto otázkou sme chceli zistiť, čo si učitelia myslia o formálnej stránke učebnice z pohľadu veľkosti a typu písma.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
vyhovujúci	50	94,3
nevyhovujúci	3	5,7

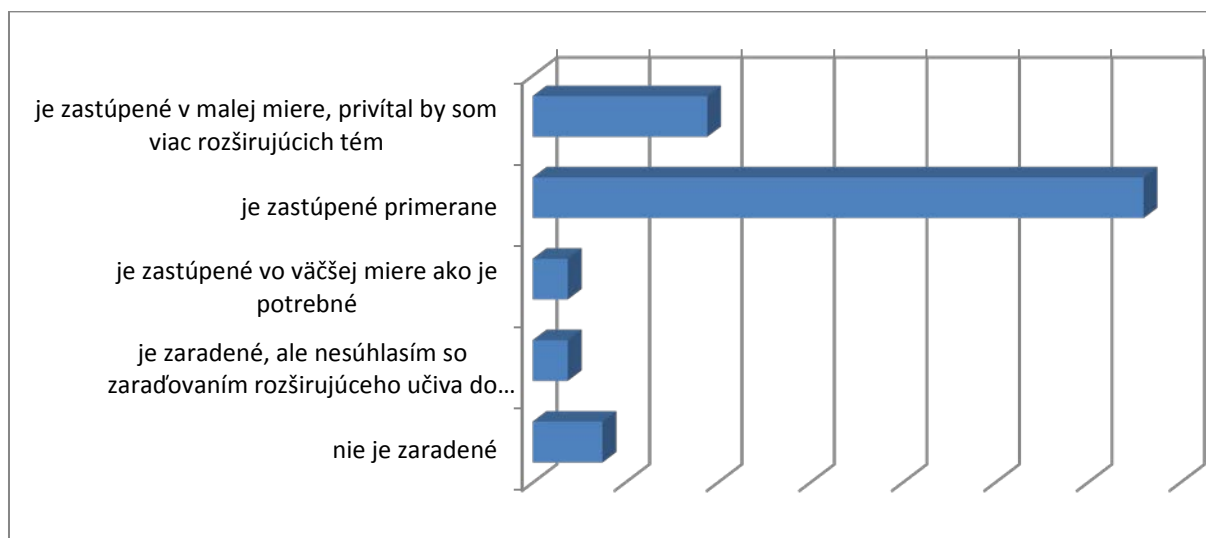
94,3 % považuje písmo za vyhovujúce, len 5,7 % učiteľov si myslí, že veľkosť a typ písma nie je vyhovujúci.

časť Textová časť učebnice

12. Rozširujúce učivo v učebnici, ktoré nie je súčasťou štátneho vzdelávacieho programu

Okrem množstva textu sme chceli poznať názor učiteľov na zastúpenie rozširujúceho učiva v učebnici. Respondenti mohli označiť viac odpovedí.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
je zastúpené v malej miere, privítal by som viac rozširujúcich tém	10	18,9
je zastúpené primerane	35	66,0
je zastúpené vo väčšej miere ako je potrebné	2	3,8
je zaradené, ale nesúhlasím so zaradovaním rozširujúceho učiva do učebnice	2	3,8
nie je zaradené	4	7,5

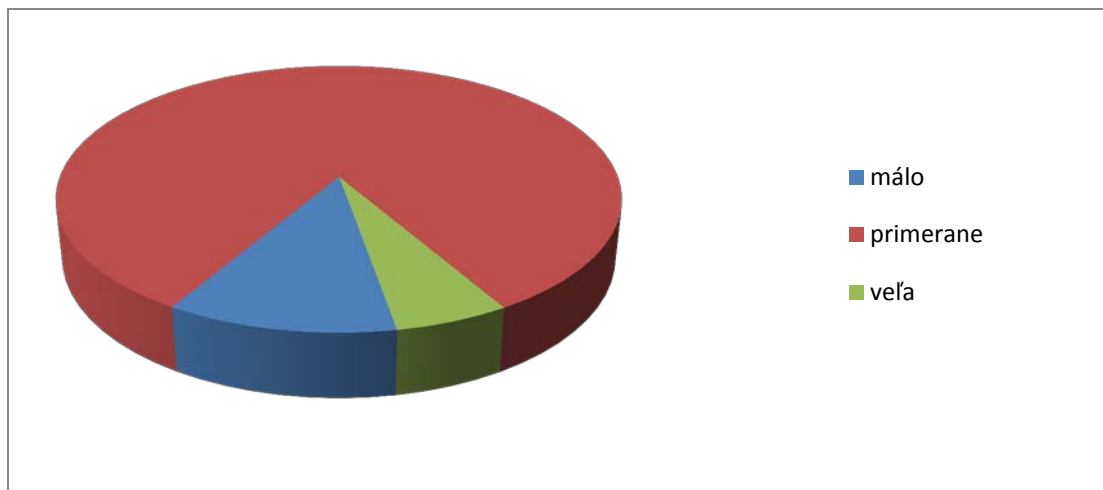
Učitelia uviedli vo svojich odpovediach, že rozširujúce učivo je v učebnici zastúpené primerane (66 %). V 18,9 % odpovedí vyjadrili, že by dokonca privítali viac takýchto tém. Naopak, v 3,8 % odpovedí sa odráža názor, že zastúpenie rozširujúceho učiva je väčšie, ako je potrebné. Len v 3,8 % odpovedí učitelia potvrdili nesúhlas s jeho zaradovaním do učebnice a v 7,5 % odpovedí učitelia uvádzajú, že rozširujúce učivo sa v učebnici nevyskytuje.

časť Úlohy v učebnici

13. Ako hodnotíte množstvo úloh v učebnici? Úloh je v učebnici

V súvislosti s úlohami v učebnici sa v dotazníku nachádzalo šesť rôznych otázok. V tejto otázke sme zisťovali, čo si učitelia myslia o množstve úloh v učebnici. Či ho považujú za primerané alebo nie.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
málo	6	11,3
primerane	44	83,0
veľa	3	5,7

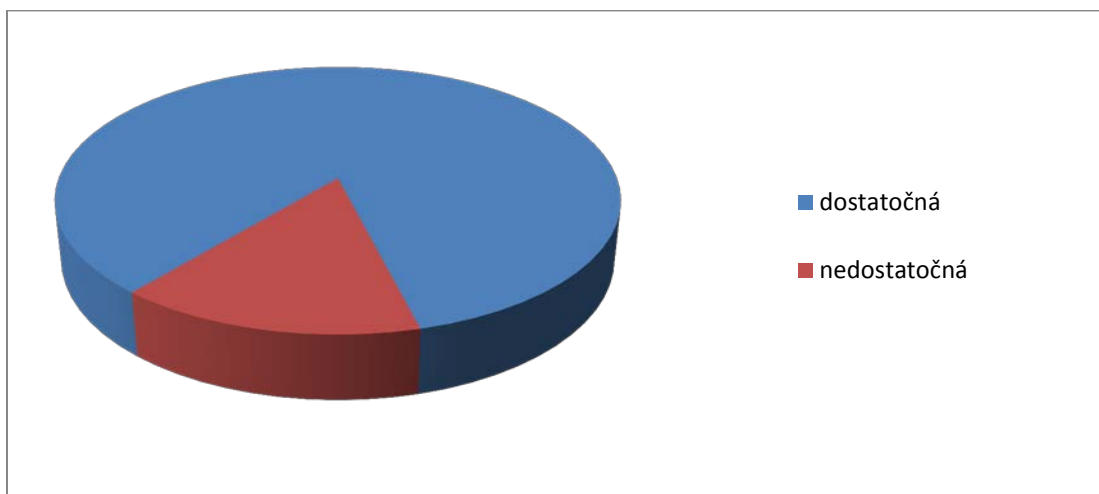
83 % učiteľov považuje počet úloh za primeraný. 11,3 % učiteľov sa zhodla na tom, že v učebnici je málo úloh a 5,7 % učiteľov naopak uvádza, že úloh je priveľa.

časť Úlohy v učebnici

14. Rozmanitosť úloh je

Chceli sme tiež vedieť, či sú podľa učiteľov zastúpené rôzne typy úloh dostatočne alebo nie.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
dostatočná	45	84,9
nedostatočná	8	15,1

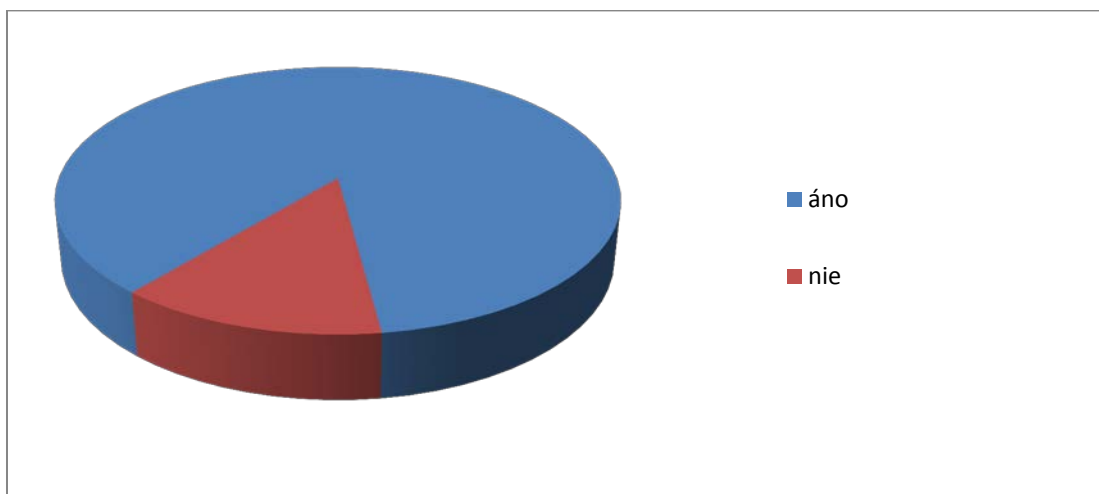
Väčšina učiteľov (84,9 %) je s rozmanitosťou úloh spokojná. Pre 15,1 % učiteľov je však táto rozmanitosť nedostatočná.

časť Úlohy v učebnici

15. Sú úlohy v učebnici veku primerané?

Cieľom tejto otázky bolo zistiť názor učiteľov na to, či sú úlohy v učebnici primerané pre žiakov piateho ročníka základnej školy.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
áno	46	86,8
nie	7	13,2

86,8 % učiteľov posúdilo úlohy v učebnici ako veku primerané žiakom. 13,2 % učiteľov uviedlo, že úlohy nie sú veku primerané.

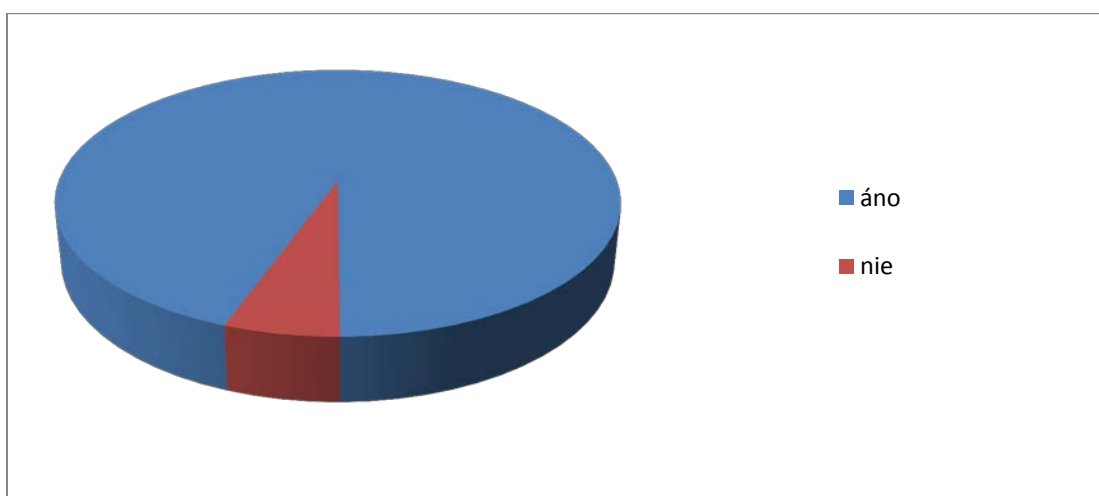

časť Úlohy v učebnici

16. Súvisia úlohy v učebnici s obsahovou stránkou textu?

Touto otázkou sme chceli zistiť, či podľa učiteľov úlohy v učebnici korešpondujú s obsahom príslušného textu.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
áno	50	94,3
nie	3	5,7

Takmer všetci učitelia (94,3 %) ohodnotili úlohy za korešpondujúce s príslušným textom. 5,7 % učiteľov odpovedalo, že úlohy s textom učebnice nekorešpondujú.

časť Úlohy v učebnici

17. Úlohy sú navrhnuté tak, že ich žiak...

Touto otázkou sme zisťovali, čo si učitelia myslia o schopnosti žiakov vyriešiť dané úlohy samostatne.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
vie vyriešiť samostatne (podstatnú časť)	30	56,6
vie vyriešiť len s pomocou učiteľa	20	37,7
nevie vyriešiť (podstatnú časť)	3	5,7

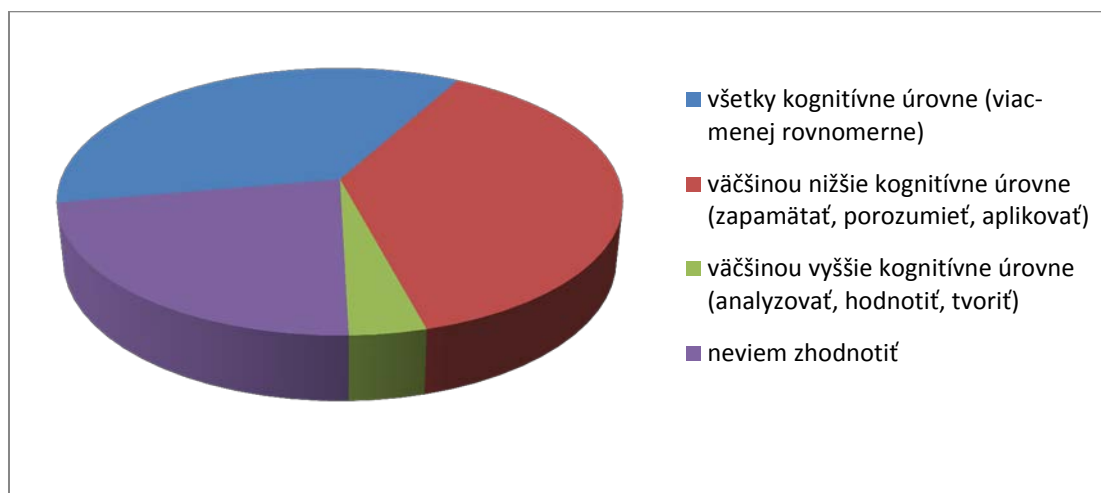
56,6 % učiteľov uviedlo, že podstatnú časť úloh vedia žiaci vyriešiť samostatne a 37,7 % učiteľov si myslí, že len s pomocou učiteľa. 5,7 % učiteľov uviedlo odpoveď, že podstatnú časť úloh žiaci nevedia vyriešiť žiadnym spôsobom.

časť Úlohy v učebnici

18. Úlohy sú zamerané na...

Zaujímalo nás tiež, či učitelia rozlišujú kognitívnu úroveň úloh, alebo ju nevedia posúdiť.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
všetky kognitívne úrovne (viac-menej rovnomerne)	19	35,8
väčšinou nižšie kognitívne úrovne (zapamätať, porozumieť, aplikovať)	20	37,7
väčšinou vyššie kognitívne úrovne (analyzovať, hodnotiť, tvoriť)	2	3,8
neviem zhodnotiť	12	22,6

Aktuálne trendy v metodike tvorby úloh smerujú k Bloomovej revidovanej taxonómii. 35,8 % učiteľov sa vyjadrilo, že úlohy sú z hľadiska kognitívnych operácií zastúpené viac-menej rovnomerne. 37,7 %, že úlohy sú zamerané hlavne na nižšie kognitívne úrovne – zapamätať, porozumieť, aplikovať. 3,8 % učiteľov uviedlo, že úlohy sú zamerané väčšinou na vyššie kognitívne úrovne (analyzovať, hodnotiť, tvoriť). 22,6 % opýtaných učiteľov nevie posúdiť kognitívnu úroveň úloh.

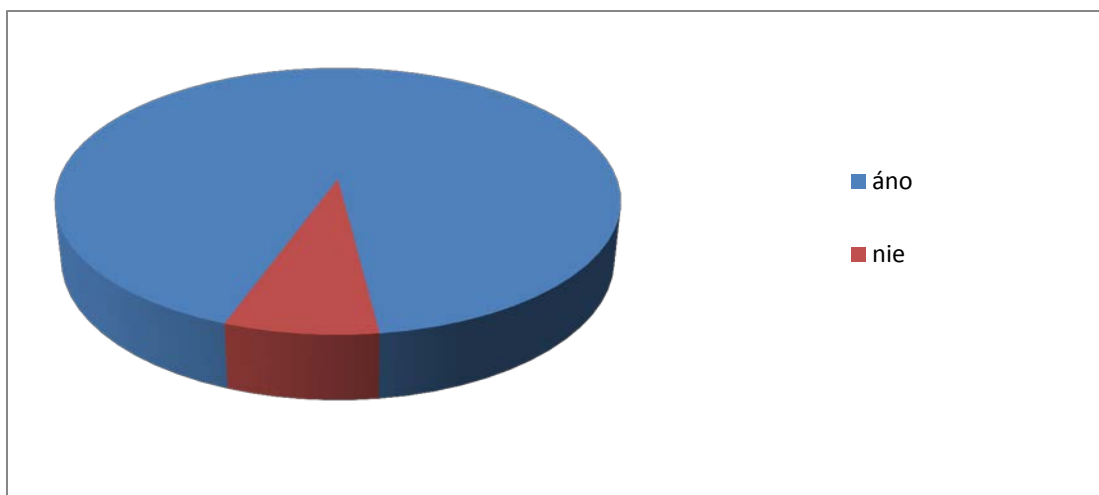
Keďže sme nerobili podrobnú analýzu úloh z hľadiska kognitívnych úrovní, nemôžeme uvedené výsledky ďalej interpretovať..

časť Grafická úprava učebnice

19. Obrázky v učebnici sú vhodne vybrané a korešpondujú s témou.

Učiteľov sme sa pýtali aj na vhodnosť obrázkov v súvislosti s danou témou.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
áno	49	92,5
nie	4	7,5

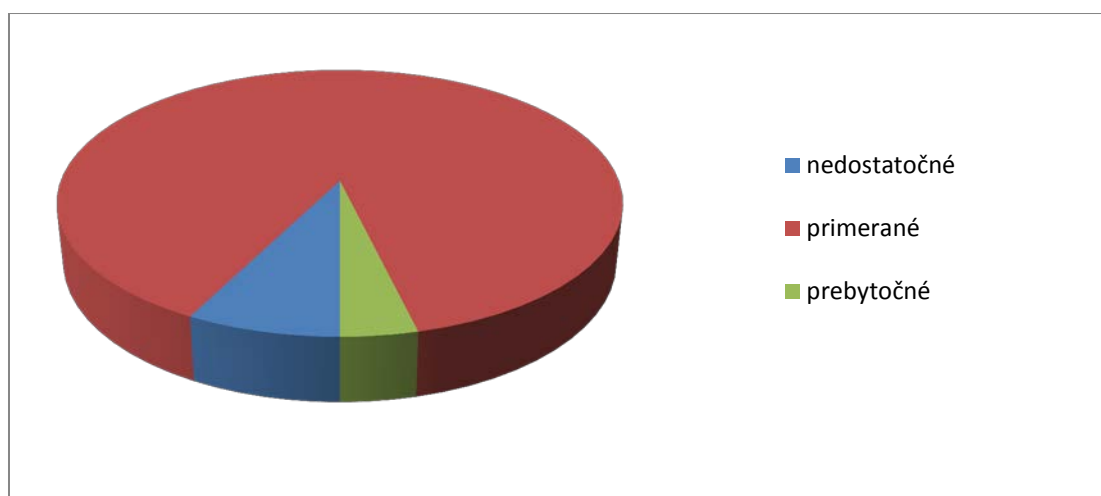
Takmer všetci odpovedajúci učitelia (92,5 %) sa zhodli, že obrázky v druhej časti k učebnici matematiky sú vhodne vybrané a korešpondujú s témou.

časť Grafická úprava učebnice

20. Množstvo obrázkov v učebnici je

Touto otázkou sme zisťovali, či učitelia považujú množstvo obrázkov v učebnici za dostačujúce, primerané, prípadne prebytočné.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
nedostatočné	4	7,5
primerané	47	88,7
prebytočné	2	3,8

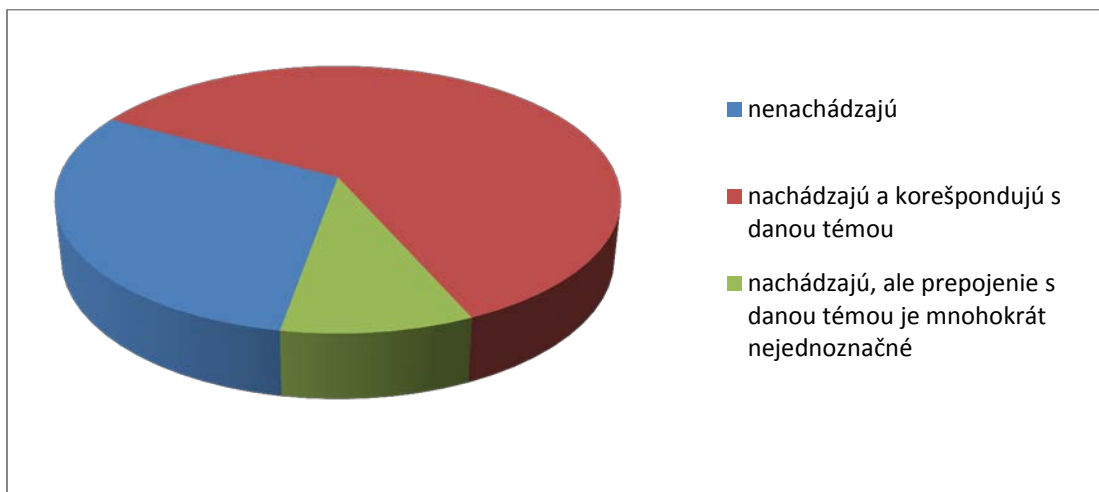
88,7 % učiteľov považuje množstvo obrázkov v učebnici za primerané. 3,8 % učiteľov uviedlo, že v učebnici sa nachádza prebytok obrázkov a na druhej strane 7,5 % učiteľov považuje množstvo obrázkov v učebnici za nedostatočné.

časť Grafická úprava učebnice

21. Grafy a tabuľky sa v učebnici

Okrem textu a obrázkov nás zaujímalo, čo si učitelia myslia o grafoch a tabuľkách umiestnených v učebnici a ich korešpondovaní s danou témou.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
nenachádzajú	16	30,2%
nachádzajú a korešpondujú s danou témou	32	60,4%
nachádzajú, ale prepojenie s danou témou je mnohokrát nejednoznačné	5	9,4%

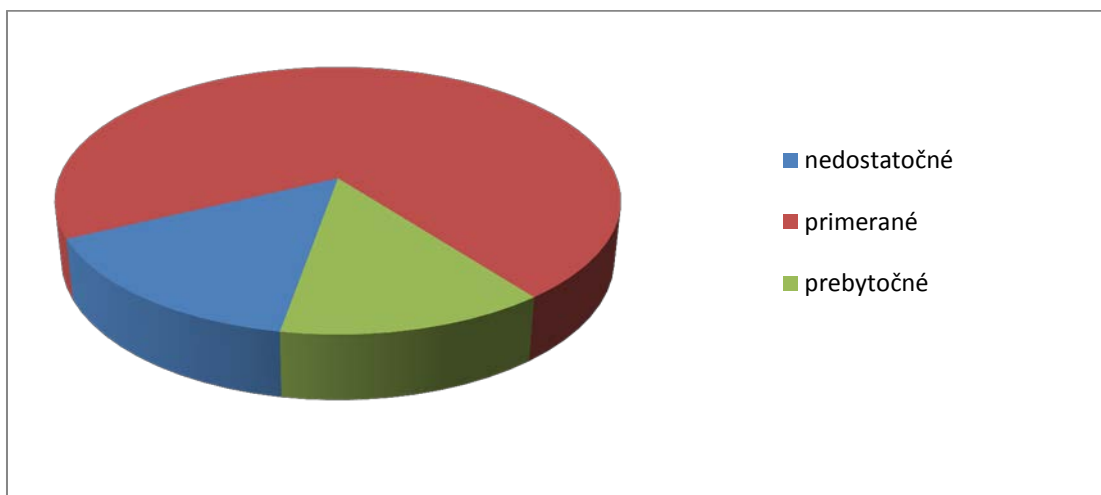
30,2 % z dotazovaných učiteľov uviedlo, že sa v učebnici grafy a tabuľky nenachádzajú. Spokojnosť, a teda, že tabuľky a grafy sa v učebnici nachádzajú a korešpondujú s danou témou, vyjadrilo 60,4 % učiteľov. 9,4 % učiteľov uznáva prítomnosť grafov a tabuliek, ale prepojenie s danou témou je podľa nich mnohokrát nejednoznačné.

časť Grafická úprava učebnice

22. Množstvo grafov a tabuliek v učebnici je

Zaujímalo nás tiež názor učiteľov na primeranosť množstva grafov a tabuliek v učebnici pre piaty ročník základnej školy.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
nedostatočné	8	15,1
primerané	38	71,7
prebytočné	7	13,2

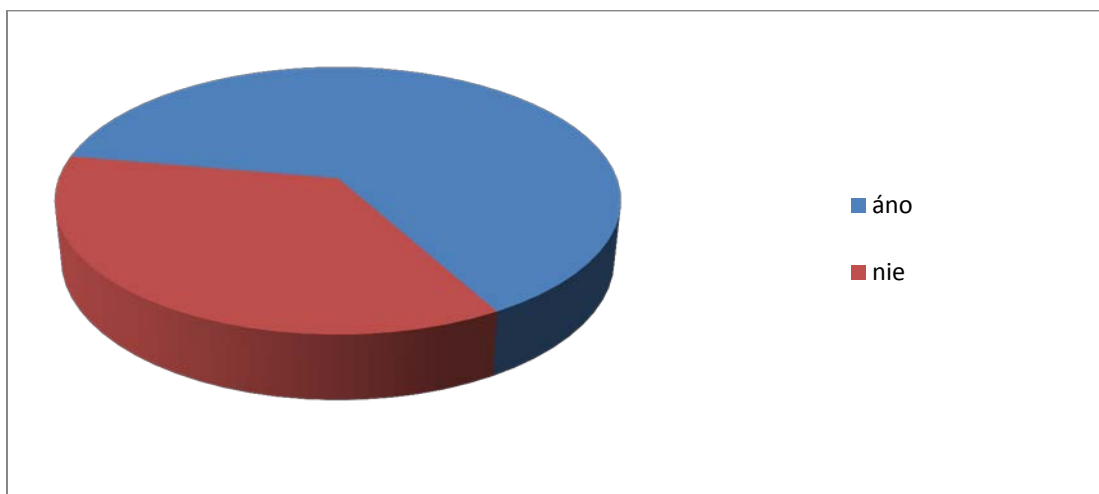
15,1 % respondentov uvádza počet grafov a tabuliek v učebnici ako nedostatočný. 71,7 % učiteľov považuje množstvo grafov a tabuliek v učebnici za primerané a 13,2 % učiteľov hodnotí ich počet za prebytočný.

časť Grafická úprava učebnice

23. Má byť súčasťou učebnice aj vecný, príp. menný register?

Vzhľadom na doterajšie pripomienky učiteľov sme chceli vedieť, aké percento učiteľov by chcelo mať v učebnici vecný, prípadne menný register.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
áno	34	64,2
nie	19	35,8

64,2 % učiteľov uviedlo, že vecný príp. menný register by mal byť súčasťou učebnice.
35,8 % učiteľov si myslí, že register nemá byť súčasťou tejto učebnice.

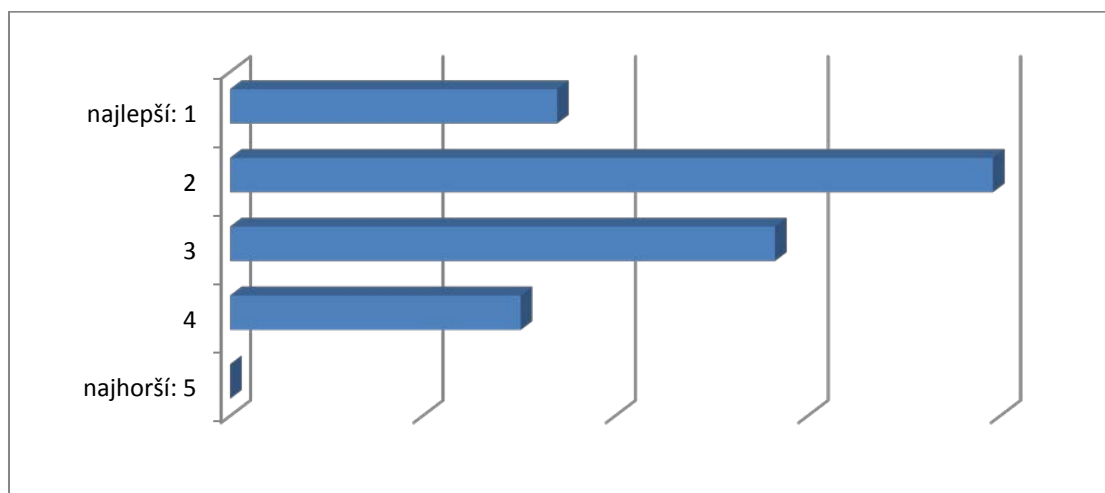

časť Celkové hodnotenie učebnice

24. Ako hodnotíte celkovú kvalitu učebnice?

V súvislosti so všetkými predchádzajúcimi otázkami je pre nás výpovedná aj výsledná známka (známkovanie ako v škole), ktorou by učitelia ohodnotili danú učebnicu informatiky pre základné školy.

	počet odpovedí	počet odpovedí v %
najlepší: 1	9	17,0
2	21	39,6
3	15	28,3
4	8	15,1
najhorší: 5	0	0,0

Podľa „známkovania v škole“ celkovo pozitívne hodnotí danú učebnicu informatiky 56,6 % učiteľov, z toho 17 % dáva učebnici jednotku a 39,6 % ju ohodnotilo dvojkou. Takmer jedna tretina odpovedajúcich učiteľov dáva učebnici priemernú známku trojku. Negatívne hodnotenie učebnice sa vyskytlo u 15,1 % učiteľov, ktorí ju hodnotí známkou štyri . Nikto z odpovedajúcich neohodnotil učebnicu päťkou.

časť Celkové hodnotenie učebnice

25. Sem môžete napísať návrhy na zlepšenie tejto konkrétnej učebnice

V poslednej časti dotazníka učitelia mohli napísať konkrétne návrhy, ktoré by podľa nich prispeli k zlepšeniu kvality uvedenej učebnice.

Vyjadriť svoj názor vlastnými slovami využilo 6 učiteľov, čo predstavuje len 11,3 % z celkového počtu respondentov. Takmer všetky pripomienky sa týkajú toho, že k danej učebnici neexistuje elektronická interaktívna časť s úlohami, ktoré by žiaci mohli riešiť samostatne na počítači.

Záver

Našou úlohou sme zisťovali stav využívania učebnice *Informatická výchova pre 2. ročník základných škôl* so schvaľovacou doložkou do roku 2013 ako východisko k opätovnému schvaľovaciemu procesu.

Do prieskumu sa zapojilo 53 učiteľov z celkového počtu 2 111 základných škôl.

Z dôvodu nízkeho počtu respondentov sme výsledky prieskumu neinterpretovali a tiež nevyvodzujeme závery.

V časti návrhy na zlepšenie učebnice niektorí učitelia vyjadrili svoju nespokojnosť s tým, že k učebnici neexistuje elektronická interaktívna časť, ktorá by obsahovala aj úlohy pre žiakov.